

Viðmerking

Landsstýrið setur í gildi stavnsband

Boðað verður frá tí borgarliga landsstýrinum, at nú skal við lóg krevjast, at 75% av øllum fiski, sum verður fiskaður á landgrunninum, skal landast og seljast yvir fiskimarknaðin. Um eitt skip so vegna prismsins, sum verður, heldur fer uttanlanda at selja, so skulu teir missa fiskidagur. Hetta starvsbandið, sum nú verður innført av verðandi samgongu, má verða eindomi í søguni, tí hetta førir við sær, at útróðrar- og fiskimaðurin má lata seg tøla við tað hann fær her á landi. Um hann so fer, har sum prísurin er betri, so verður hann straffaður, ikki bara við at fáa minni inntøku til skip og manning, men hann missir fiskidagur, tí hann við lóg er bundin at landa í Føroyum. At so teir, sum landa, verður til bert at umskipa fiskin fyri at selja hann útlendsku keypararnir, sum fiskimaðurin er forðaður at selja til, tað sakar ikki Føroya landsstýri. Tí helst er tað so, at teir, sum eiga sølumiðstöðirnar her á landi, eru vinir og kenningar, so teimum má tryggjast góður prísir. Taparin er tann føroyski fiskimaðurin.

Hetta er helst tað, sum teir borgarligu og Verkamannatýlkingin kallar marknaðarbúskapur, tær friu kreftirnar, sum ráða. Nú gera tær tað við góðkenning og lögtingslóg.

Tað at fiskimaðurin á henda hátt ikki fær prís fyri tað gullið hann dregur av grunni, at hann soleiðis ikki fær endarnar at røkka saman, tað sakar ikki tað borgarliga landsstýrið. Tað tykist ikki at nerva, tí veruleikin er tann, at henda ætlan bótur ikki um nakað, men hon verður til stóran skaða. Tað at binda okkara fiskimenn at verða noyddar at selja fiskin fyri ein prís, sum bert er ein lítill partur av tí, sum teir kunna fáa aðrastaðis, tí tað er so illa fyriskipað her á landi, tað er at taka lívsgrundarlagið undan hesari vinnu og teimum, sum hana røkja, og tað at 75% av fiskinum verður landaður í Føroyum, bótur einki um nakað, tí fiskurin verður ikki virkaður á landi, men bert umskipaður til víðari sølu, júst á tí marknaði, sum verður forðaður fiskimennum at søkja.

Fiskurin, sum við lóg er landaður her á landi, verður bert umskipaður til sølu, har

prísurin er nógv betri, ein prísir, sum verður forðaður okkara fiskimennum at vinna sær.

Um landsstýrið veruliga vildi bota um víðurskiftini bæði á sjógv og landi, so skuldu teir gjørt eina ískoyttisættlan, soleiðis at landskassin lat eina upphædd, so at tað lónti seg at landa fiskin her heima, fyri tann fiskin, sum bleiv landaður og virkaður her á landi, eina figgarliga upphædd, sum í hvussu er svarar til tað, sum annars vildi verið givið fyri fiskin uttanlands.

Tað vildi gjørt, at okkara fiskimenn veruliga fingi prís fyri sitt stríð og slit á sjónum, og tað vildi so fært við sær, at virkingin av fisk-

inum vildi givið fleiri arbeiðspláss á landi. Hetta er tann leiðin, sum vit eiga at ganga, tí eitt er greitt, verður ikki her og nú gjørt nakað fyri okkara útróðrar- og fiskimenn, so verður berligt á landi, tí teir eru lívsnervin í okkara samfelag.

Í samband við umskipan av Framtaksgrunninum skuldu møguleikar verið at framfítøkulig tiltøk okkara útróðrar- og fiskivinnu til frama. Nú eru møguleikar veruliga at fremja tiltøk, soleiðis, at hesin mest týðningarmikil partur av okkara samfelag veruliga fær lön fyri sitt stríð, ikki at niðurbindast við lóg at selja veiðuna fyri tann prís, sum ger, at endarnir ikki á nakran hátt røkka saman. Tað er aftøfting av hesari veiðu, men verður tað veruliga so, at hetta borgarliga stýrið fremur hesa lógartiltøk, har 75% av øllum fiski, sum verður fiskaður á landgrunninum, skal seljast og landast í Føroyum, uttan mun til prísir, so má og skal eisini við lóg tryggjast, at okkara fiski- og útróðrar-menn fáa prís fyri tað gullið, sum teir draga av grunni.

Sverre Midjord

Stjóraskifti á Norrøna Eftirskúlanum

Jóannes Mohr, sum hevur verið skúlastjóri á Norrøna Eftirskúlanum síðan 1987, hevur sagt seg úr starvi.

Kjell Birknes er settur fyribilsstjóri. Jóannes Mohr heldur fram sum lærari á skúlanum fram til 1. mars 1998, eftir áheitan frá nevndini.

Skúlin byrjaði virksemsitt í leigaðum hølum í Genner í Suðurljóndi. Hølisviðurskiftini vóru ikki góð, og í 1992 flutti skúlin so til Hygum í Norðurljóndi, til egin og betur hóskaði høli. Í fjør varð bygt afturat, soleiðis at 16 næmingar og fleiri og harvið umleið 60 næmingar rúmast á skúlanum.

Størsti parturin av næmingunum eru altíð komnir úr Føroyum, men flytingin tey seinna ári hevur eisini sett síni spor, og alt fleiri eru børn, ið saman við

familju eru flutt til Danmarkar. Eisini eru einstakir næmingar úr Grønlandi, Noregi og Svøríki.

Næmingatalið gjøgnum ári hevur verið óstöðugt, og hevur hetta havt við sær, at tað figgarliga eisini hevur verið tungt.

Ynskilt er at fáa næmingatalið upp til umleið 60, og er ásaðnað, at um hetta skal náast, má innihaldið í skúlanum broytast, tó soleiðis at enn verður møgulegt at taka bæði føroysku og donsku fráfaringsaroyndina.

Nú Jóannes Mohr leggur frá sær, tekur Kjell Birknes við sum fyribilsleiðari meðan søkt verður eftir nýggjum stjóra. Kjell Birknes er ættaður úr Klaksvík og hevur starvast á skúlanum síðan hann byrjaði í 1986.

Lættari føroyskur dansur

Nú kvøldini gerast myrk og long fer føroyski dansurin í sving. Felagið Tøkmum Lætt, ið var stovnað fyri fyra árum síðani, bjóðar øllum áhugaðum at vera við.

Málbólkurin er serliga tey, sum ikki hava dansað so nógv føroyskan dans frammanundan, men sum hava hug til tað. Í felag verður avtalað, hvat skal lærast, og nógv av tí lætta

verður havt á gólvi hvørt danskvøld. Ætlanin er, at skráin verður so fjøltáttad sum møgulegt við styttri vísium og tættum, umframt teimum longru kvæðunum. Tiltakið er soleiðis eisini nakað fyri tey meira royndu.

Dansað verður annaðhvørt sunnukvøld í Hornahúsinum í Havn.

Bókmentaheiðurslønir

Í eini fjøruti ár hevur Tórshavnar býráð latið skrivandi fólki í Føroyum eina bókmentavirðisløgn: M. A. Jacobsens. Hesin heiður hevur samstundis verið góður figgarligur stuðul til ein bólk í samfelagnum, sum má kunna kallast sannir idealistar. Hetta er alt gott. Vit kunna altíð kjakast um, hvør ið hevur henda heiður uppihornan og hvør ikki; men sannroynd er tað, at maðurin M. A. Jacobsen, sum Christian Matras málber seg: var ein høgt mentaður og síðprúður maður, ið sæt í hægsta sessi í landsins høvuðstað M.A.J. Var einki bygdarligur og ei heldur pirin, og honum er nógv fyri at takka, at arkitektóniska megnarverkið gamla Bókasavnið varð bygt.

Nú hevur býráðið knappliga broytt reglugerðina um M.A.J.-heiðursløgnina, og haldi eg hetta vera eitt bakkest fyrir skrivandi fólki í Føroyum.

Misskiljið meg ikki: eg unni øllum, sum í ár hava

fingið nýggju mentanarvirðisløgnina »barnabókavirðisløgnina og ynski teimum hjartaliga tilhøvi. Tey hava einki við reglugerðir at gera, tær arbeidda trúliga fyri føroyskari mentan, og áttu langtíðni at fingið ein sjálvstøðugan mentanarprís, sum kundi itíð 100 ymisk nøvn t.d. Mentanarvirðisløgn Richard Longs/Mariu Mikelsen/William Hinesens/Regins í Líð, etc.

Tað er bara stut síðani, at føroysku politikkararnir samstund um at taka v nógv umrødda »sømdarpeningin, henda heiðurspening, sum fleiri listarfólk søu fram til at fáa hvørt ár. Minnist til, sømdarpeningur er ikki lön men heiður, eins og eitt heiðursmerki. Stór skomm var hetta, serliga tá hugsað verður um, at fleiri av mótakarunum vóru aldrandi; fólk sum høvdu skapt tjóðini stór mentanarlig virði; virði sum verða standandi, virði sum politikkarar okkara ikki smæðast við at vísa fram fyri gestum sínum í tíð

og úrtíð. Men hetta verður teirra skomm!

Av egnum royndum veit eg, at skrivandi fólkið í Føroyum spinnur ikki gull av nøkrum. Eru vit heppin, fáa vit eina ferð í livinum M.A.J. ella samsýning frá t.d. útvarpi fyri upplestur av bók, vit kunna, um heilt galíð stendur til - søkja um arbeiðsstuðul í t.d. 3 mánað, so vit kunna gera eina bók lidna, (um vit sleppa gjøgnum nálaeryggað). Um onkur okkar ann verður »bestseljari« eitt árið, verða vit eisini leskað. Hetta er gullið.

Eru vit óheppin, sum tey flestu eru, fáa vit ikki kløvið oyrta fyri verk, vit hava arbeitt við í árávis. Í staðin fara pengarnir til prent/innbinding/ sølu/ umsiting.

Saman um tikið: Tað erda piparnøtur, ið í dag verða góldnar føroyskum rithøvundum.

Rithøvundar elska at skriva, tí skriva teir - lukku-tíð fyri Føroyaland, tí hvussu hevði nú verið vorðið, um øll góvust at skriva í Føroyum?

Tí haldi eg, at M. A. Jacobsens bókmentavirðisløgn er so ógvuliga týðningarmikil at hava púra óskerda, og eg heiti á Tórshavnar býráð um, at teir stovna eina sjálvstøðuga mentanarvirðisløgn og lata bókmentirnar fáa tann heiður, tær vissuliga hava uppihornið: M. A. Jacobsen - virðisløgn og Barnabókavirðisløgn Tórshavnar býráðs.

Oddvør Johansen

Føroya Tekniska Lærarafelag stovnað

Leygardagin tann 20. september 1997 var stovnanin aðalfundur á Tekniska Skúla í Klaksvík. Felagið ið varð stovnað, er Føroya Tekniska Lærarafelag, stýtt FTL. Á fundinum luttaka umboð fyri Dansk Teknisk Lærarforbund, stýtt DTL. Umboðini fyri DTL eru: Jens Henning Ravnsmød, formaður, Svend Erik Christensen og sekretariatschef Søren Kure.

Síðan mitt í sjeiti árunum hava lærararnir á teknisku skúlanum verið limir í DTL. Í 1989 var samráðingarrætturin yvirgivin til eina samráðingarnevnd, ið taldi 2 umboð frá hvørjum av teim báðum teknisku skúlanum í Føroyum. Farið var beinanvegin undir at samráðast um ein føroyskan sáttmála og var hesin undirskrivaður í 1994.

Síðan hevur samráðingarnevndin fingið avtalu um skipað víðurskifti viðvíkjandi setan í starv og eftirlønarviðurskifti á skúlanum. Samráðingarnevndin luttekur í samstarvinum við tey 20 feløgin á almenna arbeiðsmarknaðinum.

Við stovnanini av FTL, yvirtekur felagið samráðingarrættin við Føroya Landsstýri. FTL hevur samráðingarrættin fyrir undirvísarar, skúlastjórar, skúlaheimsleiðarar og skúlaheimsassistentar. FTL hevur eina samstarvsavtalu við DTL, ið tryggjar limum tess full limarrættindi í DTL.

Nevndin í FTL er sett soleiðis saman: hon telur 4 limir, tveir valdir av limunum í Klaksvík og tveir valdir av limunum í Tórshavn.

FTL hevur, nú tað varð stovnað, um 40 limir.